

déses területet s a felállított háló-fal felé haladva, egymástól egyenlő távolban s egymást meg nem előzve, egy vonalban lassan előre nyomulnak. Mihelyt egy fogoly-csapat felrepül s beesett a hálóba, a hálószárnnyakon fekvő segédek azonnal felugranak, ledöntik a hálót, melybe a foglyok kerültek, a megfogott szárnyasokat pedig gyorsan kibontva, azokat alkalmas zsákokba, vagy szállító eszközökbe elzárják. Igen természetesen, míg ez történik, addig a hajtás szünetel s míg a ledöntött háló újra felállítva s ha rendetlenségbe került: megigazítva nincs, a vezénylőknek a jelt a hajtás továbbfolytatására megadni nem szabad.

(Folyt. köv.)

Feleletek szerkesztőségünkhöz intézett szakkérdésekre.

Az őz üzekeedéséről. (Cs. J. úrnak) Az őz üzekeedési (párosodási) ideje *julius közepén kezdődik, augusztus közepéig tart*; azonban november vége felé és decemberben az őzek egészen olyan viselkedést mutatnak, mint rendes üzekeedési idejükben (julius, augusztus), a mennyiben a bakok a sutákat folyton hajtják; ez okból a vadászok egy része azt

hiszi, hogy ez a valódi üzekeedés, nem pedig a nyári, sőt szakönyvekben is találkozunk efféle állítással, kivált a régiekben, — tényleg pedig úgy áll a dolog, hogy a téli üzekeedés okát, célját mindezeideig senkinek se sikerült kikutatni. Ez rejtély, mint a hogy sok rejtélyest találunk az őz életében más tekintetben is. — Arra nézve, hogy a megtermékenyítés valóban mikor történik, — hosszú ideig képezte a vita tárgyát s a zoológusok erre nézve már csak azért sem tudtak megállapodásra jutni, mert a legszakképzettebb anatómusok sem voltak képesek az állítólagos téli megtermékenyítés bizonyítékait kimutatni, — másrészt pedig természetellenesnek, igazán felfoghatatlannak látszott, hogy az őzsuta julius végétől következő év május végéig lenne vemhes! Pedig úgy áll a dolog. *Bischoff* giesseni tanárnak sikerült ezt 1847-ben megállapítani — illetőleg azt, hogy a termékenyítés nyáron történik és a megtermékenyített peték decemberig nagyságváltozás nélkül maradnak a méhben. Szóval a julius-augusztusban megtermékenyített pete december végeig teljes nyugalomban van az őz méhében, minden látható fejlődés nélkül teng és csak azután (e hó végén) kezd az ébreny rohamosan fejlődni, épen úgy, mint a többi állatoknál rövidre a megtermékenyítés után. A tudomány tehát a kérdést a nyári

üzekeedés javára döntötte el, — de a petéknek e hosszú nyugalalmát okadatolni, sem céljára nézve indokolni eddig még nem sikerült, a mint nem sikerült sem okát, sem célját a téli üzekeedésnek földeríteni. A mellett, hogy csakis a nyári üzekeedés termékeny: a *Bischoff* által annak idejében felhozott nyomós érvek egyike az volt, hogy az őzbakoknál csak ebben az időben talált spermatozoidokat. Csakhogy *Sigismund* med. dr. gynokológus és *Schwarz* tanár, valamint a marburgi egyetem anatómiai tanára *Strahl* 1893. és 1894. december, illetve január havában frissen lőtt bakok ondóvezetékeiben, illetve a mellékherékben, szintén talált életképes spermatozoidokat. Ezzel tehát a nyári üzekeedésen kívüli fogamzás (illetve termékeny fedezés-) lehetőség valószínűvé vált; hanem ezzel szemben az a kérdés merül fel, vajjon a suták fogékonyak-e ilyenkor a termékenyítésre? Mindenesetre meglepő, hogy ujabban a téli hamis üzekeedés ideje alatt észlelt *tényleges fedezésekről* szóló adatok egyre szaporodnak; én sokszor olvasok ily megfigyelésekről a német vadászati szaklapokban, holott régebben egyenesen tagadásba vették, hogy a kései üzekeedések alkalmaival fedezések történének; de sőt a sutáknak *rendkívüli időben való elléséről is vannak itt-ott feljegyzések a vadászirodalomban*; ennél fogva úgy látszik, még tüzetesebb tanulmányozásra érdemes ez a rejtélyes kérdés s bizony nagyon hálásak volnánk a mi tudós barátunk: *Méhely Lajosnak*, ha az ügy mibenállásának kiderítése végett ezt tanulmány tárgyává tenné.

— s.

A pásztás vadásatról. (Sz. L. úrnak). A *Diezel-Mikale* vadász munkájában a hajtóvadásokról igen kimerítő leírások vannak; ugyanott a *cseh- vagy pásztázó vadászat* is bőven van tárgyalva. Ez a vadászati mód a vadnak azon az ismert szokásán alapul, hogy ha felriasztjuk, egy darabig előre szalad s azután mindenképen igyekszik visszatérni oda, a honnan elindult. És ez főképp a nyulakra áll, melyek kezdetben a legnagyobb gyorsasággal menekülnek a közeledő ellenség elől és egyenesen előre szaladnak, de 600–800 lépésnyire megállnak, neszelnek, ide-oda futkosnak és azután, daczára, hogy a puskások vonala feltartóztatatlanul közeledik, a puskások közt igyekeznek visszatérni, hogy tanyájukra visszajussanak. Ennek megfelelőleg a vadászok és hajtók felállítása úgy történik, hogy a puskások megfelelő hosszú arcvonalban szakadatlanul előre nyomulnak; a két hajtóvonal ezzel derékszöveget képez s szintén egyenletesen mozog egyenesen előre (*U*-betű alakban), mint az ábra mutatja:

(A X a puskást, a ●●● a hajtókat jelzik.)

Mihelyt a puskások vonala 300–400 lépésnyire haladt, beáll a pillanat, melyben az első visszatérő nyulak megérkeznek;

ettől kezdve a puskások folyton el vannak foglalva, míg a hajtás végén a visszatérő nyulak száma nagyobbodik. Mihelyt ugyanis az oldalvonalak csúcsai (a vezérhajtók) a vadászterület végét elérik, a határon egymásfelé kanyarodnak, míg a fal záródik. E pillanatban a csúcson levő két vezető (vezérhajtó) megáll, az utánjövők hajtók tömörülnek s végre egészen közel jutva egymáshoz, a nyulak egészen összetorlódnak.

IRODALOM.

„**ÜTMUTATÓ** a vasuti állatorvoszakértők részére“, ily cím alatt hagyta el a sajtót Fokányi László m. kir. állatorvos nagyon is házagrótló zsebkönyve, melynek megjelenését egyébiránt *Darányi Ignác* nagyerdemű földmivélségi ügyi ministerünk anyagi támogatása tette lehetővé, felismerve az ügy rendkívüli fontosságát s azt hazafias pártfogásába véve — mint általában mindazt, a mi egyáltalában csak jelentőséggel bírhat a közügy érdekeinek előmozdítása tekintetéből. Azon fontos közgazdasági érdekek, melyek a nemzetközi állatforgalom akadálytalan lebonyolításához fűződnek, a legnagyobb körültekintést és legpontosabb eljárást igénylik úgy a gazdaközönség, mint a forgalomszabályozó rendelkezéseket végrehajtó közegek részéről. Erre nézve ez a könyv a legkimerítőbb útmutatásokat tartalmazza; miért is az állatorvosok, gazdászok és az állatszállító közönség teljességgel nem nélkülözheti. Megrendelhető a szerzőnél (Földmivélségi Ministerium), ára 1 frt 10 krajczár.

MAGYARORSZÁG MADARAL. Dr. Madarász Gyula ily című, nagyérdekű ornithológiai művének megjelent az V-ik füzet is rendkívül dús és tanulságos tartalommal, igen szép és hű rajzokkal ékesítve, a melyek fölöttébb emelik a műbecsét. E füzet magában foglalja a *rikácsolók, kakukok, harkályok és baglyok* rendjét igen tüzetes, szakszerű leírásokban, a fajok lehető legpontosabb ismertetésével s több — hazánkra nézve új — fajt is sorol fel. — Ajánljuk e nagyméretű jeles madarászati művet a vadászok, főleg a szaktanárok, tanítók és iskolai könyvtárak figyelmébe. Megrendelhető intézetünkben is. Az egész munka előfizetési ára 15 forint; de füzetenként is megszerezhető 1 forint 50 krajczárjával.

AZ ÁLLATOK VILÁGA című nagy irodalmi műből, amely Brehm világhírű könyvének magyarba áttett kiadása, most jelent meg a 8-ik füzet, igen szép fekete nyomattal és gondos kivitelű szövegrajzokkal. *Méhely L.* a nagy szerző nyomán még ebben a füzetben is a majmok csodás világát festi. Nem elégszik meg azzal, hogy a népszerűen megírt tudományos részt kifogástalanul nyújtsa, de kedvesen és színesen festi az emberek társaságába került majmok viselkedését és életét is, hogy igen érdekes történetek elmondására nyíljanak alkalmak. Az állatok világa Légrády Testvérek kiadásában füzetes alakban jelenik meg s így ezt a hatalmas művet mindenki megszerezheti. Egy-egy füzet ára 80 fillér.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Lapunk barátainak és munkatársainknak szives boldog újévet kívánunk.
Szerkesztők.

H. O. úrnak, Eger. Műve bírálójának igaza van, ha a *Bu-teokat* (ölyveket) kártékonyaknak tartja. Az ölyvmagasztaló szobatudósok állításainak a tapasztalás sokszorosán ellene szól — s a való tény az, hogy az ölyvek csak oly helyeken fanyalodnak rá az egérfogás keserves mesterségére, a hol a vadállomány rendkívüli csekélyisége miatt jobb prédát nem keríhetnek maguknak; de a hol bőven van nyúl, fogoly, fácán: bizony csak effélék után néznek inkább, mintsem hogy a cinczógó felekezetet hajkurásznák, még ha megannyi van is ilyen. Tehát nyugodt lélekkel megszívelheti azt a szentenciát, hogy ezek a fickók »nem foglalhatnak helyet az erdő vidám dalnoka: a csalógány mellett.«

L. L. Bátka. Úgy tetszik nekünk, hogy beküldött őszi versét nem az a poetikus hangulat sugalta, melyből a már közzölt, valóban szép dalvirágai fakadtak. Engedelmevel tehát ezt az egyet félretesszük.

A. Bosznia. Valóban. »nem fizeti ki magát« a dolog. Ropant költségbe kerülne. »mellett pedig nagy csalódás érhetné. Nem kaphatnánk az ottani vadászati viszonyokról egy kis tudósítást?

M. Gy. Besztercze. Nyers csövek nálunk raktáron sehol sincsenek. Váltócsövek miatt legajánlatosabb vagy belga, vagy francia gyárakhoz fordulni, avagy pedig Poroszországban valamelyik nagy gyáronál készíttetni a váltócsöveket. A ferlachi, valamint a Pieper-féle csöveket sok kardinális okból nem ajánlhatjuk.

B. V. Feketeerdő. Ha vadászati tudósításokat, vagy efféléket ír Ön, azt szívesen vesszük; de »költői« (?) szárnypróbálgatásokra nincs terünk. De egyébként se illik egy jágerhez a holdvilágfalás és a »minden állatok alusznak, minden nyugszik mára« féle »stélus«. Vigasztalására legyen mondván azonban, egyik őszi versikéjét, szépen megfrizirozva, ki fogjuk adni — jövő ősze. Addig tehát türelem, mert az vadászéremy.

Sz. J. Dejtár. Kérésére a teletet megtalálja jelen számunkban. Hálók végett tessék a *szegedi kenderkikészítő gyárhoz* fordulni.

Többeknek. Az eladásra hirdetett *Springer-féle* fegyver ára 160 forint.

Intézetünk vesz: *vadmacskákat, nyesteket, vidrákat és nagy sasokat* friss állapotban, nyúzatlanul.

Tógazdaságaimból ajánlok őszi és koratavaszi szállításra egy- és kétnyaras, gyorsnövésű csehpony-, stüll-, csuka- és czompó-ivadékokat, továbbá megtermékenyített fogas-stüll-ikrát.
Corchus Béla, Budapest, IV. ker., Molnár-utca 17.

FOTO-CZINKOGRAFIAI MŰINTÉZET.

MŰVÉSZETI SOKSZOROSÍTÁSOK.

Citichék folyóiratok, könyvek, árjegyzékek és tudományos művek számára.

Kitűnő kivitelben, legjobb módszerek szerint előállítva.

— Jutányos árak. —

Czím csakis: **BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 30. szám.**

TELEFON: 18-99.

„A TERMÉSZET“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, II., Donáti-utca 7. dr. Lendl Adolf intézete.

4967.900. Nyomatott Markovits és Garainál, Budapest, Lázár-utca 18.